

JOUTSAN KUNNAN SELITYS

Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle
Asiassa 58/03.04.04.09/2026

1. Johdanto

Joutsan kunta (jäljempänä *valittaja*) antaa täten selityksensä Keski-Suomen hyvinvointialueen aluehallituksen 13.2.2026 antaman lausunnon johdosta. Valittaja pysyy kaikilta osin kunnanhallituksen tekemässä valituksessa esitetyissä vaatimuksissa ja perusteluissa ja katsoo, ettei hyvinvointialueen lausunnossa ole esitetty sellaisia seikkoja, jotka poistaisivat valituksenalaisen päätöksen lainvastaisuuden.

Hyvinvointialueen lausunto perustuu suurelta osin yleisiin ja abstrakteihin oikeudellisiin lähtökohtiin sekä palveluverkkoratkaisun tarkoituksenmukaisuusharkinnan korostamiseen. Lausunnossa ei kuitenkaan edelleenkään osoiteta konkreettisesti ja todennettavasti, miten Joutsan seudun asukkaiden lakisääteinen oikeus riittäviin ja tosiasiallisesti saavutettaviin sosiaali- ja terveyspalveluihin toteutuu vuodeosaston lakkauttamisen jälkeen.

2. Päätöksen luonne ja laillisuusvalvonnan ulottuvuus

Hyvinvointialue katsoo, että asiassa on kyse pelkästään aluevaltuuston tarkoituksenmukaisuusharkinnasta, jota ei voitaisi arvioida aluevalituksessa. Valittaja kiistää tämän näkemyksen.

Valituksen kohteena ei ole palveluverkkoratkaisun poliittinen tai strateginen tarkoituksenmukaisuus sinänsä, vaan päätöksen lainmukaisuus, erityisesti:

- järjestämislain 4 ja 7 §:n vaatimukset lähipalveluista ja vaikutusten arvioinnista,
- hallintolain 31 ja 45 §:n mukainen selvittämis- ja perusteluvelvollisuus,
- perustuslain 6, 19 ja 22 §:ssä turvattujen perusoikeuksien tosiasiallinen toteutuminen.

Näiltä osin kyse on nimenomaan laillisuusvalvonnasta, joka kuuluu hallinto-oikeuden toimivaltaan.

3. Vaikutusten arvioinnin puutteellisuus Joutsan osalta

Hyvinvointialue viittaa laajaan vaikutusten arviointiin, joka on laadittu palveluverkkotyön yhteydessä. Valittaja toteaa, ettei lausunnossa edelleenkään yksilöidä, miten kyseinen arviointi kohdistuu Joutsan terveysaseman vuodeosaston lakkauttamiseen.

Erityisesti jää edelleen selvittämättä:

- miten ikääntyvän ja monisairaana väestön osastohoidon tarve Joutsan seudulla katetaan,
- miten pitkät etäisyydet ja rajalliset liikenneyhteydet on huomioitu,
- miten hoitoketjujen toimivuus, potilasturvallisuus ja siirtokuljetusten lisääntyminen on konkreettisesti arvioitu,
- miten omaisten osallistumismahdollisuudet ja kuntoutuksen jatkuvuus turvataan.

Yleisluonteinen maakunnallinen tarkastelu ei täytä hallintolain 31 §:ssä edellytettyä asian riittävää ja asianmukaista selvittämistä, kun päätöksellä on merkittäviä ja ennakoitavia vaikutuksia yksittäisen kunnan väestöön.

4. Perusoikeuksien tosiasiallinen toteutuminen

Hyvinvointialue toteaa, ettei perustuslain 19 § turvaa oikeutta tiettyyn yksittäiseen toimipisteeseen. Valittaja ei ole tällaista väittänyt. Valituksen ydin on se, että Joutsan vuodeosaston lakkauttamisen seurauksena perusoikeuksien tosiasiallinen toteutuminen vaarantuu.

Perusoikeuksien arvioinnissa keskeistä ei ole palvelujen muodollinen olemassaolo hyvinvointialueella, vaan se, ovatko ne:

- tosiasiallisesti saavutettavissa,
- väestön palvelutarpeeseen nähden riittäviä,
- yhdenvertaisesti saatavilla.

Kun perustason osastohoito siirtyy kymmenien kilometrien päähän, ei voida uskottavasti väittää, että palvelu olisi Joutsan seudun asukkaille tosiasiallisesti yhtä saavutettavaa kuin keskusta-alueilla. Lausunnossa ei esitetä konkreettisia keinoja tämän tosiasiallisen eriarvoisuuden poistamiseksi.

5. Lähipalveluperiaate ja alueellinen yhdenvertaisuus

Järjestämislain 4 § edellyttää, että palvelut toteutetaan väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Hyvinvointialueen lausunnossa lähipalvelun käsitettä laajennetaan etäpalveluihin, liikkuviin palveluihin ja kotisairaalaan, mutta ei osoiteta, miten nämä tosiasiallisesti korvaavat perustason vuodeosastohoidon.

Valittaja korostaa, ettei ikääntyneiden ja monisairaiden potilaiden osastohoitoa voida korvata kotihoidolla tai etäpalveluilla ilman merkittäviä potilasturvallisuusriskejä. Lausunnossa ei ole esitetty riskianalyysejä eikä konkreettista toteutussuunnitelmaa Joutsan osalta.

6. Päätöksen perustelujen riittämättömyys

Hyvinvointialue katsoo, että päätöksen perustelut muodostuvat myös liite- ja oheisaineistosta. Valittaja toteaa, ettei tästä aineistosta ilmene, miksi juuri Joutsan vuodeosasto on valittu lakkautettavaksi, eikä sitä, miksi lievemmat tai vaihtoehtoiset ratkaisut eivät olisi olleet mahdollisia.

Perustelujen yleisluonteisuus estää päätöksen laillisuuden tehokkaan arvioinnin ja loukkaa hallintolain 45 §:n mukaista perusteluvollisuutta.

7. Täytäntöönpanokielto

Hyvinvointialue väittää, ettei täytäntöönpano tekisi valitusta hyödyttömäksi. Valittaja katsoo päinvastoin, että vuodeosaston lakkauttaminen, henkilöstön siirtyminen ja hoitoketjujen purkautuminen ovat tosiasiallisesti vaikeasti palautettavia toimenpiteitä.

Täytäntöönpanon jatkaminen ennen asian lainvoimaista ratkaisua vaarantaa vakavasti Joutsan seudun asukkaiden perusoikeudet ja tekee mahdollisesta kumoamispäätöksestä käytännössä merkityksettömän.

8. Johtopäätökset

Keski-Suomen hyvinvointialueen lausunto ei poista valituksessa esiin tuotuja puutteita päätöksen valmistelussa, selvittämisessä eikä perusoikeusvaikutusten arvioinnissa. Päätös on syntynyt hallintolain vastaisessa menettelyssä ja on sisällöltään lainvastainen.

9. Vaatimus

Joutsan kunta vaatii, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus:

1. kumoaa Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston päätöksen 9.12.2025 § 97 siltä osin kuin se koskee Joutsan terveysaseman vuodeosaston lakkauttamista, tai toissijaisesti
2. palauttaa asian tältä osin hyvinvointialueelle uudelleen valmisteltavaksi.